

APIE NRTIC

NRTIC yra nevyriausybinė organizacija, teikianti informaciją ir pagalbą asmenims, susidūrusiems su naujaisiais religiniais judėjimais. Centro steigėjai yra psichologijos, teisės, religijotyros, religijos sociologijos, religijos filosofijos, Bažnyčios istorijos bei teologijos sričių specialistai.

NRTIC nepriima jokios paramos iš grupių, apie kurias teikia informaciją visuomenei.

NRTIC teikia objektyvią informaciją apie naujuosius religinius judėjimus (NRJ – kultus, sektas, alternatyvias religijas). Tokia informacija suteikia galimybę daryti atsakingus pasirinkimus, mažina socialinę įtampą, kuri kyla dėl NRJ veiklos. NRTIC, bendradarbiaudamas su kitų sričių specialistais, siekia padėti buvusiems ir esamiems NRJ nariams atkurti santykius šeimoje, gauti kvalifikuotą psichologinę ar teisinę pagalbą. Mūsų tikslas – plėtoti pilietinę visuomenę, grįstą pasitikėjimu ir tolerancija.

Organizacijos adresą ir telefonus pasiteiravimui rasite šio lankstinuko nugarėlėje.

Religija.lt – NRTIC tvarkoma išsamiausia svetainė apie religiją ir naujuosius religinius judėjimus lietuvių kalba. Svetainėje pateikiama religinio gyvenimo Lietuvoje analizė, religijos sociologijos, religijotyros tekstai.

Atskira rubrika svetainėje skirta tiems, kuriems, susidūrus su „sektomis“, reikalinga pagalba.

NEMOKAMOS KONSULTACIJOS

NRTIC teikia nemokamas konsultacijas religinių ir pseudo religinių judėjimų klausimais. Dėl konsultacijų prašome teirautis telefonu arba el. paštu.

Naujųjų religijų tyrimų ir
informacijos centras

LYGIŲ GALIMYBIŲ
KONTROLIERIAUS TARNYBA

Progress
Programme

UŽ ĮVAIROVĘ
PRIEŠ DISKRIMINAVIMĄ

Šio lankstinuko leidimas finansuotas pagal 2007–2013 m. Europos Sąjungos užimtumo ir socialinio solidarumo programą (PROGRESS). Daugiau informacijos rasite: <http://www.religija.lt/nrtic-dalyvavimas-progress-projekte>

Į mus galite kreiptis:

Paštu: Traidenio g. 10-1,
LT-08119 Vilnius

El. paštu: info@religija.lt

Telefonu:

Milda Ališauskienė: 8 686 13183
Donatas Glodenis: 8 685 44611

Klausimus naujųjų religijų specialistams galite užduoti NRTIC žiniatinklio svetainėje Religija.lt

© NRTIC, 2013. Visos teisės saugomos.

Dauginti ir platinti leidžiama nekomerciniais tikslais.
Platinti pakeistą tekstą ar tik dalį lankstinuko draudžiama.

NAUJŲJŲ RELIGIJŲ TYRIMŲ IR INFORMACIJOS CENTRAS

*Informacija apie naujuosius
religinius judėjimus*

*Piramidinis
marketingas*

KAIP JIE VADINAMI?

Piramidinis (tinklinis) marketingas – tai marketingo strategija, kai pajamos gaunamos ne tik už asmeninius pardavimus, bet ir už į schemą įtrauktų kitų platintojų pardavimus. Religijotyrininkai šiuo principu paremtas organizacijas vadina kvazireliginėmis korporacijomis.

KOKIOS TAI KORPORACIJOS?

Daugelis šiandien žinomų korporacijų buvo įkurtos XX a. šeštajame ir septintajame dešimtmetyje, pavyzdžiui, „Amway“, „Mary Kay“ (grožio priemonės), „Shaklee“ (mitybos produktai), „Tupperware“ (maisto indai) ir „Home Interiors and Gifts“. Devintajame dešimtmetyje buvo įkurtos „Herbalife“ (vitaminai ir maisto papildai) ir „Nu Skin“ (kosmetika ir mitybos produktai), „Vision International People Group“ (maisto papildai ir kt.). XXI a. pirmajame dešimtmetyje buvo įkurta korporacija „Agel“ (želė pavidalo vitaminai ir maisto papildai).

„Amway“ yra didžiausia ir labiausiai išsivysčiusi iš tokių kvazireliginių korporacijų, kuri neretai naudojama kaip šio fenomeno pavyzdys. Daugiausia tokių korporacijų yra JAV, jų vis daugėja Europoje.

KUO GRĮSTA JŲ IDEOLOGIJA?

Kvazireliginės korporacijos – tai savotiškas korporatyvinio ir socialinio judėjimo hibridas, turintis tam tikras charakteristikas, kurias religijos sociologai tradiciškai priskiria religinėms. Šių korporacijų pažadas – darbo, politikos, šeimos, bendruomenės ir religijos integracija formuojant šeimos verslą, kuriant tamprų socialinį tinklą, vienijamą transcendentinio tikslo.

Kalbant apie šios ideologijos atsiradimą reikia prisiminti JAV istoriją ir didžiulę materialinės sėkmės reikšmę, kurią socialiniai istorikai vadina klestėjimo evangelija. Tai įsitikinimas, kad Amerika yra ypatinga šalis, ir kad už teisingą tikėjimą bus atlyginta materialine gausa. Į materialinę sėkmę žvelgiama kaip į atlygį už dorybę ir tikėjimą, svarbios ekonominės sėkmės, pozityvaus mąstymo, tarnavimo kitiems ir transcendentinio tikslo kultūrinės temos. Tokių organizacijų populiarumas nestebina visuomenėse, kur karjeros sėkmė ir materialinė gerovė yra pasisėkusio gyvenimo rodiklis.

Kvazireliginių korporacijų ideologija pagrįsta ir istorijos rekonstravimu. Teigiama, kad senovėje klestėjusios žmonių bendruomenės ir tobula socialinė tvarka dabar yra visiškai pažeistos. Siūloma „naujos pradžios“ galimybė. Esamų struktūrų transformavimas reikalauja dalinio atsiskyrimo nuo tradicinės visuomenės ir aktyvaus įsipareigojimo naujajai bendrijai, kurios tikslas – pakeisti ankstesnius socialinius ryšius. Tokiu būdu užtikrinamas sekėjų lojalumas ir nekritiškumas.

KOKS JŲ VEIKLOS MECHANIZMAS?

Veiklos esmė – platintojų tinklas. Šiose organizacijose daugiausiai parduodami asmeninio naudojimo produktai tiesioginių pardavimų metu, kurie vyksta pirkėjo namuose. Ekonominis tokio pasirinkimo pagrindas – tiesioginės konkurencijos išvengimas (su kitais produktais prekybos centruose), tarpininkų eliminavimas, kaštų minimizavimas.

Kvazireliginėms korporacijoms asmeninis atsidavimas ir tikėjimas tikslu yra svarbiau nei specifiniai įgūdžiai ar ankstesnė patirtis. Todėl dažniausiai nėra jokių reikalavimų įsitraukiant į korporacijos veiklą, taip pat nėra jokio finansinio barjero, nes kaštai, palyginus su kitų verslų pradžia, yra minimalūs.

Tačiau pardavimai yra tik viena platintojų veiklos dalių. Platintojai imasi formuoti glaudžius savo užverbuotų narių tinklus. Į pardavimų schemą siekiama įtraukti išstisas šeimas, skatinamas abiejų sutuoktinių įsitraukimas, kad būtų išlaikytas vidinis šeimos solidarumas, siekiant visiško atsidavimo korporacijai ir didesnės narių kontrolės galimybės. Nariams pasiūloma aiški veiklos kryptis, kuri žada transformuoti jų gyvenimus.

Judėjimų organizacinė forma – griežtas kolektyvizmas. Stiprinamas solidarumas grupės viduje ir silpninami išoriniai ryšiai. Glaudūs organizaciniai ryšiai ir intensyvus bendravimas yra būtini, kad nariai išlaikytų savo įsipareigojimą korporacijai. Narių viešasis ir privatusis gyvenimas yra restruktūruojamas, jie atitolinami nuo įprasto socialinio gyvenimo.

KUO JIE TIKI?

Kaip jau minėta, šiuolaikinės kvazireliginės korporacijos žada „naują pradžią“, žada atkurti pirminę gerovės ir vienybės būseną, natūralią gyvenimo harmoniją ir klestėjimą, skatina „išganymo“ lūkesčius. Teigiama, kad

visi žmonės turi teisę į materialinę gerovę bei pasitenkinimą, ir siūlomas sprendimas – šeimos verslų kūrimas. Šeimos verslai sujungia šeimos ir ekonomikos sferas bei savo ruožtu atkuria gyvenimo harmoniją.

Siekiant įtikinti korporacijos ideologija, skatinamas nepasitenkinimas dabartiniu gyvenimu, primenamos kultūriškai sąlygotos geresnio gyvenimo viltys bei siekiai, vaizduojama alternatyvaus gyvenimo vizija, kurią gali pažadėti korporacija. Narystė yra savotiška „atsivertimo“ patirtis, kada individai suvokia tiesą, glūdinčią judėjimo ideologijoje. Grupiniai ritualai glaudžiai susieja individus su grupe ir skatina lygybės jausmą. Narystės sistema leidžia individams pakilti į aukštesnio statuso kategoriją. Nariams verbuoti, burti ir išlaikyti rengiami suvažiavimai, seminarai, asmeninės sesijos. Jų metu remiamasi turtų demonstravimo pavyzdžiais, pasakojamos sėkmingų platintojų istorijos. Charizmatiniai korporacijų lyderiai traktuojami kaip pranašai, o verslo seminarai virsta revivalistiniais vienybės ritualais.

JAV „Amway“ narių tyrimas rodo, kad nariais dažniausiai tampa jaunos šeimos, neretai be aukštojo išsilavinimo, nedidelių pajamų, konservatyvių politinių ir religinių pažiūrų. Tikėtina, kad šių socialinių grupių atstovams patraukliausia kvazireliginių korporacijų patriotinė ir dvasinė ideologija.

PROBLEMOS, KONTROVERSIJOS

„Amway“ ir panašaus tipo kvazireliginių korporacijų organizacinis stilius ir praktikos neretai prieštarauja tiek bendrai priimtoms kultūrinėms, tiek, tam tikrais atvejais, teisinėms konvencijoms. Stipraus lojalumo organizacijai ir atsiribojimo nuo visuomenės institucijų derinys neabejotinai sukuria tam tikras įtampas visuomenėje.

Vienas konflikto šaltinių yra religinio išganymo vilčių suplakimas su pažadais apie finansinę sėkmę; kitas – totalitaristinis gyvenimo būdas, kurio pasiekiami glaudžiai integruojant darbą, šeimą, religiją ir bendruomenę. Korporacijų pažadai retai kada atitinka gaunamas realias pajamas. Finansiniai duomenys rodo, kad tik labai maža dalis platintojų tampa išties turtingi, ir tik nedaugelis geba išlaikyti vidutinės klasės pajamas ir gyvenimo būdą.